נקורים נקורים בעיסה תולין לא אוכלין ולא שורפין א"ר יהושע בן לוי לא שנו אלא במשקים לבנים אבל במשקים אדומים אם איתא דנקיר מידע ידיע ודילמא בלעתינהו עיסה א"ר יוחנן דבר זה שמע בריבי ופירושו לא שמע [א]לא שנו אלא במשקים צלולים שבבואה של תינוק ניכר בה אבל משקים עכורים לא: **מתני'** [א][ב]לא יתייחד אדם עם שתי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים רבי שמעון אומר [ג]אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים [א] בזמן שאשתו עמו וישן עמהם בפונדקי מפני שאשתו משמרתו [ד]מתייחד אדם עם אמו ועם בתו [ה]וישן עמהם בקירוב בשר ואם הגדילו זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו: **גמ'** מ"ט תנא דבי אליהו הואיל [ו]ונשים דעתן קלות עליהן מנא הני מילי א"ר יוחנן [ג]משום ר' [ד]ישמעאל רמז ליחוד מן התורה מנין שנאמר [1]כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אם מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו [ו]ואסור[ה] להתייחד עם כל עריות שבתורה [ו]פשטיה דקרא במאי כתיב אמר אביי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בן אב דסני ליה ועייץ ליה עצות רעות אלא אפילו בן אם דלא סני ליה אימא צייתי ליה קמ"ל נימא מתני' דלא כאבא שאול דתניא [ז]כל שלשים יום יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים אפילו תימא אבא שאול בשעת אנינות תביר יצריה ורבנן סברי לה כר' יצחק דאמר רבי יצחק [2]מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו אפילו בשעת אנינותו של אדם יצרו מתגבר עליו ואבא שאול כי כתיב ההוא במתרעם על מדותיו כתיב והכי קאמר מה יתרעם על מדותיו וכי גבר על חטאיו דיו חיים שנתתי לו ורבנן כי ההוא מעשה דההיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה: אבל אשה אחת: [ח]אמר רב יהודה אמר [ט]רב [ח]לא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו בי עשרה נמי לא הוה מעשה והוציאוה עשרה במטה אמר רב יוסף תדע דמיחברי בי עשרה וגנבי כשורא ולא מיכספי מהדדי נימא מסייע ליה [ט][י]מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך תלמידי חכמים אין אינשי דעלמא לא שאני תלמידי חכמים דידעי

לאתרויי

נקורים. ביקרור"ש בלע"ז שנקרו תרנגולים בעיסה: **תולין.** אם עיסה זו של תרומה חיישינן שמא שתו התרנגולין ממשקין הטמאים ובעוד המשקה טופח בחרטומיהם נקרו בעיסה ומדקאמר שני דברים הללו עשאום כמי שיש בו דעת לישאל ושניהו באחת מהן תולין מכלל דתינוק תולין: **בריבי.** גדול הדור ריב"ל: **ופירושו לא שמע.** דבאדומים נמי היה לו לפרש ולחלק בין צלולים לעכורים. משקין צלולין נוחין ליבלע: **שבבואה של תינוק.** דמות קלסתר פניו: **מתני' עם ב' נשים.** מפני שדעתן קלה ושתיהן נוחות להתפתות ולא תירא זו מחבירתה שאף היא תעשה כמותה: **עם ב' אנשים.** שהאחד בוש מחבירו: **מתייחד אדם עם אמו.** טעמא מפרש בגמ': **וישן עמהם.** הבן עם אמו ובעודו קטן קאמר דישן עמה בקירוב בשר כדמפרש ואזיל: **הגדילו זה ישן בכסותו כו'.** וכן הבת עם אביה בעודה קטנה: **גמ' מאי טעמא.** לא יתייחד עם שתי נשים כאשה שמתייחדת עם ב' אנשים: **דעתן קלה עליהן.** ושתיהן נוחות להתפתות: **אלא.** להכי נקט קרא בן אמך לומר שהבן מצוי אצל האם: **פשטיה דקרא במאי כתיב.** לענין פשוטו של מקרא שמדבר בהסתה אמאי נקט בן אמך: **בן אב סני ליה.** לפי שממעט בחלק ירושתו: **בן אם לא סני ליה.** שאין להם חלק ירושה יחד זה יורש את אביו וזה יורש את אביו: **דלא כאבא שאול.** דאמר איש מתייחד עם שתי נשים: **כל שלשים יום.** ולד שמת בתוך שלשים יום אין צריך לכבדו במותו להוציאו לקבורה לא במטה ולא בכליבה אלא בחיק: **ונקבר באשה אחת ושני אנשים.** ואע"ג רבים ללוותו אלא ג': **אבל לא באיש אחד ושתי נשים.** משום יחוד שלא היו בתי הקברות סמוכין לעיר: **מה יתאונן.** מה מועיל אנינות לאדם לסמוך על כך מלהזהר ביצרו כל זמן שהוא חי צריך להיות גבר על חטאיו שאם לא כן יהא יצרו גובר עליו ויחטיאנו: **על מדותיו.** על קורותיו הקורות אותו: **מה יתאונן אדם חי.** למה יתאונן אדם חי למה יתרעם אדם על הקורות הבאות עליו אחר כל החסד שאני עושה עמו שנתתי לו חיים ולא הבאתי עליו מיתה: **וכי גבר על חטאיו הוא.** שלא חטא לי ובצדקתו הוא חי בתמיה: **ורבנן.** אפילו תביר יצריה כדקאמרת יש לחוש [ל]פעמים שאין שם אנינות ועושין עצמן כאילו נושאין תינוק מת ויוצאין לעבירה כי ההוא עובדא (א)דהוה עובדא בההיא איתתא ואפיקתיה לתינוק חי בחזקת מת לעשות עבירה עם ההולך עמה לקוברו. לשון אחר ממורי הזקן ולא גרסינן ורבנן אלא כולה כאבא שאול [מ]גרים דיו חיים שנתתי לו כי ההיא איתתא דאמרינן במועד קטן (דף כז:) שקשתה על מתה יותר מדאי עד שמתו ז' בניה והיא אחריהם מחמת שנתאוננה על מדותיו. דהוה עובדא ואפיקתיה ל"ג: **והוליאוה עשרה אנשים במטה.** בחזקת שהיא מתה וקלקלו עמה ואשת איש היתה: **דמתכרי עשרה וגנבי כשורא.** שיש בה משוי לעשרה: **מוסרים לו.** בית דין מי שקנא לאשתו ונסתרה והוא מעלה להשקותה מוסרין לו בית דין שבעירו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך שהרי נאסרה עליו כדתנן (סוטה דף כז:) נטמאה נטמאה[נ] אחד לבעל ואחד לבועל [ס]אם בא עליה שוב אין המים בודקין אותה דכתיב (במדבר ה) ונקה האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון המים בודקין את אשתו אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו[ע] ונמצא שם שמים נמחק לבטלה:

לאתרויי

רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו. משמע דלרבנן אפילו אשתו עמו אסור להתייחד עם שתי נשים ואפילו לרבי שמעון נמי עם שתי נשים ואשתו עמו הוא דשרי אבל עם אשה אחת אפילו אשתו עמו אסור וקשה מההיא דפרק אין מעמידין (ע"ז דף כה. [פ]) גבי הא דתנן לא תתייחד אשה עמהם ובעי עלה בגמרא במאי עסקינן אילימא בחד ודכוותה בישראל מי שרי והתנן לא יתייחד כו' ומסיק בשאשתו של עובד כוכבים עמו עובד כוכבים אין אשתו משמרתו ישראל אשתו משמרתו ומדלא מוקי לה התם כרבי שמעון משמע דאפילו כרבנן נמי אתיא ובאשה אחת נמי משמע דשרי כשאשתו עמו לכך נראה לר"י (ב) [צ]דלרבי שמעון אינו אסור אלא כשאין אשתו עמו דוקא והכי גרסינן ר' שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים ובזמן שאשתו עמו[א] ישן עמהן בפונדקי מפני שאשתו משמרתו ואתאן אפילו לרבנן ואפילו עם אשה אחת: **כי** ההיא מעשה דההיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה. פר"ח מעשה באשה אחת שהיתה בוכה ומתאוננת על קבר בעלה והיה שם אדם אחד שהיה שומר תלוי אחד וצוה לו המלך לשומרו ובא אצל האשה ופיתה אותה ושמעה לו וכשחזר אצל התלוי לא מצאו והיה מצטער מאד מפחד המלך אמרה לו האשה אל תירא קח בעלי מקברו ותלהו במקומו ואפיקתיה לבעלה ותלהו הרי לך שאפילו בשעת אנינות נתגבר יצרה עליה אך הקונטרס פירש ב' לשונות בלשון אחד גרס ורבנן כי ההיא עובדא דההיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה וה"פ לרבנן אפילו תביר יצרו (ג) כדאמר יש לחוש דפעמים שאין שם אנינות ועושין עצמן כאילו נושאין תינוק מת ויוצאין לעבירה כי ההוא עובדא דההיא אתתא דהוה עובדא ואפיקתיה לתינוק חי בחזקת מת לעשות עבירה עם ההולך עמה לקוברו ועוד פירש לשון אחר דלא גרסינן ורבנן אלא הכל ממילתיה דאבא שאול והכי פירושו כלומר מה יתרעם אדם על [ק]חטאיו דיו חיים שנתתי לו כי ההוא מעשה דההיא איתתא כדאי' [ר]בספר חסידים מעשה באשה אחת שהיו לה ז' בנים ומת אחד מהם והיתה בוכה ואמרו לה אל תבכי ואם לאו עוד ימות בן אחר ולא שתקה ומת אחר וכן עשתה עד שמתו כולם והיא אחרי כן מחמת שנתאוננה על מדותיו ולהאי פירושא ל"ג דהוה עובדא ואפיקתיה:

מלקין

עין משפט
נר מצוה

קה א מיי' פט"ו מהל' אבות הטומאות הלכה ד:

קו ב ג מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל' א סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סימן כב סעי' ה:

קז ד מיי' שם הלכה א טוש"ע שם סעיף א:

קח ה מיי' שם פכ"א הלכה ז סמג שם טוש"ע אה"ע סימן כא סעיף ז:

קט ו מיי' שם פכ"ב הלכה א סמג שם טוש"ע אה"ע סימן כב סעיף א:

קי ז מיי' פי"ב מהל' אבל הלכה י טוש"ע י"ד סימן שנג סעי' ד:

קיא ח (מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ח) [עי' כמ"מ] טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף ה בהגה"ה:

קיב ט מיי' פ"ג מהל' סוטה הלכה א:

◆

תורה אור השלם

1. כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶן אִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ אוֹ רֵעֲךָ אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ:
דברים יג ז

2. מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי גֶּבֶר עַל חֲטָאָיו:
איכה ג לט

◆

מוסף רש"י

לא יתייחד אדם עם שתי נשים. שהנשים דעתן קלות ושתיהן מתרצות לעבירה (ע"ז כה.). אבל עם שלש לא ארבע שפיר דמי (לקמן פב.). **לא שנו.** לאשה מתייחדת עם שני אנשים (סוטה ז.). **מעשה והוציאוה עשרה.** פריצים לאשת איש זונה, **במטה.** חוץ לעיר לעבירה כעין קוברי מת שלא יכירו (ע"ז כה:). בחזקת מתה לקלקל עמה (סוטה ז.). **שמא יבא עליה בדרך.** שצריך להשקותה בירושלים בב"ד הגדול (סוטה ז.).

◆

תוס' ר"י הזקן

מתני'. עם שתי נשים. כ"ש עם אחת, מפני שדעתן קלה ונוחות להתפתות ולא תירא זו מחברתה ואף היא תעשה כמותה. **שני אנשים.** האחד בוש מחברו. **גמ'. בן מתייחד עם אמו.** להכי נקט בן עם אמו לומר שדרך הבן להיות מצוי אצל האם. **כל שלשים.** ולד שמת בתוך ל' יום אין צריך לא מטה ולא (כריכה) [כליבה] ואין צריך אלא ג' ללוותו. **מה יתאונן.** כלומר מה מועיל לו האנינות כל זמן שהוא חי יצרו מתגבר עליו. **על מדותיו.** של הקב"ה על קורותיו הואיל ונתתי לו חיות. **וכי גבר על חטאיו.** שלא חטא לי ובצדקתו הוא [חי בתמיה]. **עשרה במטה.** בחזקת שהיא מתה וקלקלו עמה ואשת איש היתה. **בשורא.** קורה שיש בה משוי לעשרה בני אדם ואינם בושים זה מזה.

מסורת הש"ס

א) ע"ז כה., ב) [שבת לג:], ג) ע"ז לו: ע"ש סנהדרין כא: ע"ש, ד) [בע"ז ובסנהדרין וברא"ש: משום ר' שמעון בן יהוצדק, אמנם ברי"ף כלפנינו, ועיין במקנה], ה) [כתובות: ואין אחר מתייחד, וכ"ה בע"ז ובסנהדרין], ו) [עירובין כג: ושם נסמן], ז) מ"ק כד. שמחות פ"ג, ח) סוטה ז. ע"ז כה: ע"ש, ט) [בע"ז הגירסא שמואל, אמנם מלקמן פא. משמע כלפנינו], י) סוטה ז., כ) [גרס' שבעיר], ל) [גרס' שפעמים], מ) [גרס' שבע"ז: וגרים דיו חיים שנתתי לו כי ההוא עובדא דההיא איתתא וכו' שקושה על מתה וכו' שנתאוננה יותר על מדותיו], נ) [במדבר ה, יג - יד], ס) [צ"ל ואם. רש"ש], ע) [צ"ל לו ע"ב], פ) [ושם] בע"ב ד"ה לא [illegible], צ) צ"ל דר"ש [illegible] אשתו עמו וה"ה ר' שמעון אומר כו'. רש"ש ת"י, ק) [צ"ל על מדותיו. (רש"ש)], ר) [צ"ל במועד קטן כז: וכ"כ מהרש"א וכ"ה גרס"י שלפנינו].

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ורבנן וכו' כי ההוא עובדא דההיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה: (ב) תוס' ד"ה ר' שמעון וכו' לכך נראה לר"י דלרבנן נמי אינו אסור: (ג) ד"ה כי וכו' תביר יצרו כדקאמרת יש לחוש:

◆

הגהות הגר"א

[א] (ליקוט) מתני' בזמן שאשתו עמו. נ"ב תוס' ור"ף אינה נכונה דמ"מ אכתי קשה ל"ל עמהם וגם לענין דמפני אין פונדק פירוש אלא אגב דקתני קאמר כ' נשים נקט ג"כ ר"ש וכ"ה בכמה מקומות וכו' מלספר ולדינא אין ג"מ דמ"מ הלכה כר"ש דסבירא [illegible] וכ"ש לפי תוס' שמפרשים לקמן כל שכשכן כו' כ"ל אפילו אשתו עמו [illegible] ולכן אמרו [illegible] ופי' תוס' הוא נכון [illegible] אבל אחר פירושם אין [illegible] למעלה מזה כלום:

◆

לעזי רש"י

ביקרור"ש [ביקידוריש]. ניקור.

◆

מוסף תוספות

א. בוא"ו ותחילת מימרא הוא ודברי הכל. תוס' הרא"ש.